

Ruokohelvestä energiaa -hankkeet viisinkertaistivat viljelyalat Pohjanmaalla

Mikko Aalto, MTT

Voimalaitokset kiinnostuivat ruokohelvestä polttoaineena Kioton ilmastositomuksen ja sitä seuranneen päästökaupan alkamisen takia. Ruokohelpi on kuitenkin sekä voimalaitoksille että viljelijöille uusi kasvi, joten tutkimukselle ja neuvonnalle on ollut tarvetta.

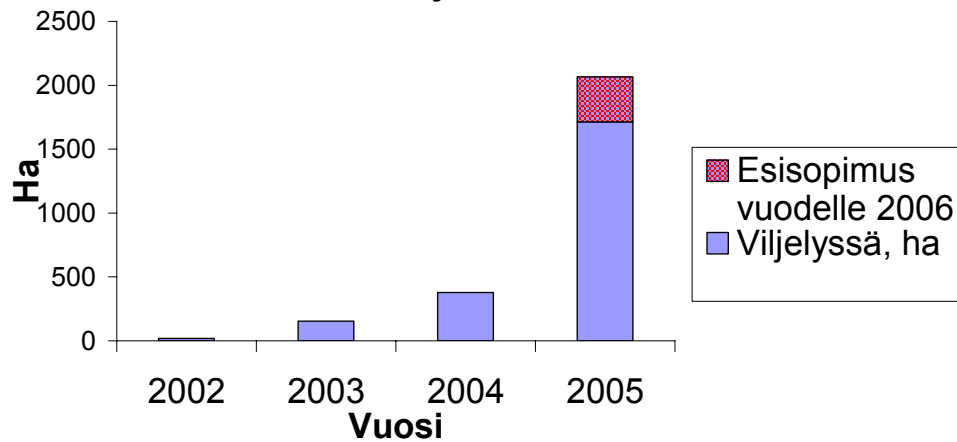
Ruokohelpeen ja sen viljelyyn liittyy paljon virheellisiä uskomuksia ja mielikuvia. Yleisiä harhakäsityksiä ovat esimerkiksi: "ruokohelpi tukkii salaojat", "helven viljely vaarantaa elintarvikeomavaraisuuden kriisitilanteissa" ja "ruokohelpiviljely näyttää rumalta". Nämä ja muut vastaavat uskomukset osoittavat, ettei ruokohelpeä viljelyskasvina tunneta, ja sen viljelyn lisääntyminen saatetaan tiedon puuttuessa kokea uhkana, joka pitää torjua.

MTT:n Etelä-Pohjanmaan tutkimusasema käynnisti Pohjan Voiman aloitteesta Ruokohelvestä energiaa -hankkeen Etelä-Pohjanmaalla vuonna 2002 ja Kokkolan ja Pietarsaaren seutukuntien alueella toimivan Ruokohelvestä energiaa Keski-Pohjanmaalla -hankkeen vuonna 2004. Näiden osittain EU-rahoitteisten hankkeiden puitteissa on järjestetty koulutusta viljelijöille, pyritty eri keinoin parantamaan viljelyn kannattavuutta ja selvitetty ongelmakohtia voimaloissa.

Hankkeet onnistuivat yli odotusten

Aluksi ruokohelven viljelypinta-alat hankkeiden toiminta-alueilla yli kaksinkertaistuivat vuosittain, mutta keväällä 2005 sopimusalat peräti viisinkertaistuivat. Vertailun vuoksi mainittakoon, että samana vuonna koko Suomessa pinta-alat keskimäärin hieman yli kaksinkertaistuivat. Pääsyyinä sopimusalojen voimakkaaseen kasvuun Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla ovat olleet hankkeiden järjestämä tehokas tiedotus ruokohelven viljelystä ja tukiasioiden kehityksestä, alueen neljän voimalaitoksen halukkuus viljelysopimusten tekoon sekä eri toimijoiden välinen tiivis yhteistyö.

Ruukohelven sopimusviljelyalan kehitys hankkeiden toiminta-alueella Etelä- ja Keski- Pohjanmaalla

Tiedottaminen tehokasta

Hankkeen tiedottaminen käsitti suuren määrän informatiivisia lehtijuttuja, joilla herätettiin yleisön mielenkiinto ruukohelpeä kohtaan. Viljelijöille järjestettiin eri puolilla hankkeiden toiminta-alueita kymmeniä koulutustilaisuuksia, joissa esiteltiin hanke ja sen viljelijöille tarjoamat palvelut. Tämän jälkeen kerrottiin energiakäyttöön tulevan ruukohelven viljelystä ja korjuusta, esiteltiin voimayhtiö ja sopimusasiat sekä kerrottiin tukitilanteesta ja viljelyn kannattavuudesta. Jaossa oli lisäksi runsaasti tarkoitusta varten laadittua tiedotusmateriaalia. Näin koulutettiin yhteensä yli 1500 viljelijää.

Monet viljelijät ottivat myös suoraan yhteyttä projektipäällikköön tai hankkeelle neuvontatyötä tekeviin henkilöihin. Viljelijöiden kanssa keskusteltiin ja yleensä heille lähetettiin lisäksi postitse tietopaketti ruukohelven viljelystä sekä lähimmän voimalaitoksen sopimuspaperit.

Yhteistyöllä tuloksia

Tähän mennessä viljelysopimuksen tai esisopimuksen viljelyn aloittamisesta on alueella tehnyt noin 200 viljelijää yhteensä yli 2000 hehtaarille. Tärkeä tekijä Ruukohelvestä energiaa - hankkeen hyvän tuloksen saavuttamisessa on ollut onnistuminen eri sidosryhmien saamisessa tiiviiseen yhteistyöhön. Hankkeen projektipäällikön apuna ovat toimineet MTT:n viljelyasiantuntijat, ProAgria Etelä-Pohjanmaan ja ProAgria Keski-Pohjanmaan neuvojat sekä voimalaitosten kontaktihenkilöt.

Kiinnostava vaihtoehto viljelijöille

Ruokohelven viljelyn onnistuminen edellyttää erityistä huolellisuutta viljelmän perustamisessa ja rikkakasvitorjunnassa ensimmäisenä kasvukautena. Kun tästä on selvitty kunnialla, on työtuntien ja toimenpiteiden määrä seuraavina vuosina varsin vähäinen. Tämä lienee varman menekin ja parantuneen kannattavuuden lisäksi tärkeimpiä syitä siihen, että ruokohelven sopimusviljely kiinnostaa viljelijöitä. Monet ruokohelpisopimuksen tehneistä ovatkin osa-aikaisia viljelijöitä, joiden päätöksentekoon on ratkaisevasti vaikuttanut tarvittavan työmäärän suhteellinen vähyys.

Varsinainen buumi ruokohelven viljelyssä on vasta alkamassa. Ympäri Suomea on käynnistynyt hankkeita, joiden tavoitteena on edistää ruokohelven viljelyä. MTT:n Etelä-Pohjanmaan tutkimusaseman Ruokohelvestä energiaa - hankkeiden aikana kehittynyt menestyksekkäs toimintamalli sekä perustiedot itse kasvista, viljelymenetelmistä ja voimalaitoskäytöstä tulisivatkin saada kaikkien alan toimijoiden käyttöön.

Kirjoittaja toimii projektipäällikkönä MTT:n Etelä-Pohjanmaan tutkimusaseman ruokohelven energiakäyttöä edistävässä hankkeissa.

Lisätietoja: mikko.aalto@mtt.fi
puh. (06) 4746 405

Mikko Aalto

Ruokohelpipaaleja Seinäjoen voimalaitoksella odottamassa murskausta. Seuraavan vuoden satoon sitoutuu sama määrä hiilidioksidia kuin edellisvuotisen sadon poltossa vapautuu.